SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 11. novembra 2004*

V zadevi C-457/02,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES,

ki ga je vložilo Tribunale penale di Terni (Italija) s sklepom z dne 20. novembra 2002, ki je prispel na Sodišče 18. decembra 2002, v kazenskem postopku zoper

Antonia Nisellija,

SODIŠČE (drugi senat)

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, C. Gulmannin in J.-P. Puissochet (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Múgica Arzamendi, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. maja 2003,

* Jezik postopka: italijanščina.

ob upoštevanju pisnih stališč, ki so jih predložili:

— za Nisellija L. Mattrella in E. Marigi, odvetnika,

— za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z M. Fiorillijem, avvocato dello Stato,

— za avstrijsko vlado E. Riedl, zastopnik

— za Komisijo Evropskih skupnosti M. Kostantidinis in R. Amorosij, zastopnika, skupaj z G. Bambarom, odvetnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. junija 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 75/442/EGS z dne 15. julija 1975 o odpadkih (UL L 194, str. 39), spremenjene z Direktivo Sveta 91/156/EGS z dne 18. marca 1991 (UL L 78, str. 32) in z Odločbo Komisije 96/350/ES z dne 24. maja 1996 (UL L 135, str. 32, v nadaljevanju: Direktiva 75/442.

2 Ta predlog je bil predstavljen v okviru kazenskega postopka, uvedenega zoper Nisellija, obtoženega, da je opravljal dejavnost ravnanja z odpadki brez predhodne odobritve pristojnega organa.

Pravni okvir

Ureditev Skupnosti

3 Namen Direktive 75/442 je zbližati nacionalne zakonodaje, ki se nanašajo na ravnanje z odpadki.

4 Člen 1(a), pododstavek 1, te direktive definira odpadek kot „vsako snov ali predmet v skupinah, navedenih v Prilogi I, ki ga imetnik zavrže ali namerava ali mora zavreči".

5 V Prilogi I k Direktivi 75/442, naslovljeni „Skupine odpadkov", so navedeni predvsem: v točki Q 1, „ostanki pri proizvodnji ali porabi, ki tu niso drugače določeni", v točki Q 14, „izdelki, ki jih imetnik ne uporablja več (npr. odpadki iz kmetijstva, gospodinjstev, uradov, blagovnega prometa, trgovine ipd.)" in v točki Q 16, „materiali, snovi ali izdelki, ki jih prejšnje skupine ne vsebujejo."

6 Člen 1(a),pododstavek 2, Direktive 75/442 je Komisiji Evropskih skupnosti poveril nalogo, da pripravi „seznam odpadkov, ki spadajo v skupine, naštete v Prilogi I"

(v nadaljevanju: seznam odpadkov). To je predmet Odločbe Komisije 2000/532/ES z dne 3. maja 2000, ki nadomešča Odločbo 94/3/ES o oblikovanju seznama odpadkov ob uporabi člena 1(a) Direktive 75/442/EGS in Odločbe Sveta 94/904/ES o oblikovanju seznama nevarnih odpadkov ob uporabi člena 1(4) Direktive Sveta 91/689/EGS o nevarnih odpadkih (UL L 226, str. 3). Ta seznam je bil večkrat spremenjen, nazadnje zlasti z Odločbo Sveta 2001/573/ES z dne 23. julija 2001 (UL L 203, str. 18). Seznam odpadkov je začel veljati 1. januarja 2002. V Poglavju 17 tega seznama so navedeni „gradbeni odpadki in ruševine (vključno z zemeljskimi izkopi s kontaminiranih območij)". Različne vrste kovinskih odpadkov so naštete pod kodo 17 04 tega poglavja. Uvodni del pred seznamom odpadkov določa, da gre za harmoniziran seznam odpadkov, ki bo občasno pregledan in po potrebi revidiran, vendar „vključitev snovi na seznam ne pomeni, da je snov v vseh okoliščinah odpadek. Snovi veljajo za odpadke samo, če ustrezajo opredelitvi ‚odpadka' iz člena 1(a) Direktive 75/442/EGS".

7 Člen 1(b) navedene direktive določa, da „povzročitelj" pomeni „vsakogar, katerega dejavnosti povzročajo nastajanje odpadkov („izvirni povzročitelj") in/ali vsakogar, ki izvaja predobdelavo, mešanje ali druge postopke, katerih posledica je sprememba narave ali sestave odpadkov".

8 Kar zadeva „imetnika", je ta določen s členom 1(c) Direktive 75/442 kot „povzročitelj odpadkov ali fizična ali pravna oseba, ki ima odpadke".

9 Člen 1(d) te direktive določa „ravnanje" z odpadki kot „zbiranje, prevoz, predelavo in odstranjevanje odpadkov, vključno z nadzorovanjem teh postopkov ter dejavnostmi po zaprtju mesta odstranjevanja".

10 Člen 1(e) in (f) določa „odstranjevanje" in „predelavo" odpadkov kot postopke, navedene v Prilogah II A in II B. Ti prilogi sta bili z Odločbo Komisije 96/350/ES z dne 24. maja 1996 (UL L 135, str. 32) prilagojeni znanstvenemu in tehničnemu napredku. Med postopki predelave, naštetimi v Prilogi II B, je v točki R 4 „recikliranje ali pridobivanje kovin in njihovih spojin" in v točki R 13 „ skladiščenje materialov za predelavo po enem od postopkov iz te priloge (razen začasnega skladiščenja pred zbiranjem, na mestu nastanka odpadkov)".

11 Člen 3(1)(b) Direktive 75/442 določa, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da spodbudijo predelavo odpadkov z recikliranjem, ponovno uporabo ali obnavljanjem ali katerim koli drugim postopkom za pridobivanje sekundarnih surovin.

12 Člen 4 iste direktive določa, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev take predelave ali odstranjevanja odpadkov, da ne ogrožajo zdravja ljudi in brez uporabe postopkov ali načinov, ki bi lahko škodovali okolju, predvsem pa ne predstavljajo tveganja za vodo, zrak, tla ter rastline in živali in ne vplivajo škodljivo na krajino ali mesta posebnega pomena. Ta člen določa tudi, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da prepovejo puščanje, odmetavanje ali nenadzorovano odstranjevanje odpadkov.

13 Člena 9 in 10 Direktive 75/442 določata, da mora podjetje, ki izvaja postopke odstranjevanja odpadkov in postopke predelave odpadkov, pridobiti dovoljenje pristojnega organa.

14 Dovoljenje pa ni potrebno pod pogoji, določenimi v členu 11 Direktive 75/442.

Nacionalna ureditev

15 Direktiva 75/442 je bila prenesena v italijansko pravo z zakonsko uredbo št. 22 z dne 5. februarja 1997 (običajna Priloga k GURI, št. 38, 15. februar 1997) o prilagoditvi Direktivam 91/156/EGS o odpadkih, 91/689/EGS o nevarnih odpadkih in 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, ki je bil spremenjen z zakonsko uredbo št. 389 z dne 8. novembra 1997 (GURI, št. 261, 8. november 1997, v nadaljevanju: zakonska uredba 22/97).

16 Člen 6(1)(a) zakonske uredbe 22/97 določa „odpadek" kot „vsako snov ali predmet v skupinah, navedenih v Prilogi A, ki ga imetnik zavrže ali namerava ali mora zavreči". Priloga A k isti zakonski uredbi povzema seznam „skupine odpadkov" Priloge I Direktive 75/442. Priloge B, C in D k zakonski uredbi 22/97 naštevajo postopke odstranjevanja in postopke predelave odpadkov, na isti način kot Priloge II A in II B k Direktivi 75/442, kot tudi nevarne odpadke v smislu člena 1(4) Direktive 91/689.

17 Za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov zahteva zakonska uredba 22/97 upravno dovoljenje. V tem primeru je nepridobitev dovoljenja kazensko preganjana.

18 Po uvedbi kazenskega postopka, ki je predmet postopka v glavni stvari, je bil 8. julija 2002 (GURI, št. 158, 8. julij 2002) uredba-zakon št. 138, ki je postal zakon št. 178 z dne 8. avgusta 2002 (GURI, št. 187, 10. avgust 2002, v nadaljevanju: uredba-zakon 138/02).

19 Člen 14 te uredbe-zakona vsebuje „izvirno razlago" definicije „odpadek" v smislu zakonske uredbe. 22/97, ki navaja sledeče:

„1. Izrazi ‚zavrže', ‚namerava' ali ‚mora zavreči' iz člena 6(1)(a) zakonske uredbe [22/97] in njihove naknadne spremembe [...] je treba razlagati, kot sledi:

a) ‚zavrže': vsako ravnanje, s katerim se snov, predmet ali dobrina neposredno ali posredno nameni ali predloži v dejavnost odstranjevanja ali predelave, v skladu s Prilogama B in C zakonske uredbe[22/97];

b) ‚namerava': želja nameniti snovi, predmete ali dobrina postopkom odstranjevanja in predelave, v skladu s Prilogama B in C k zakonski uredbi [22/97];

c) ‚mora zavreči': obveznost, da se predmet, snov ali dobrina predložijo v postopke predelave ali odstranjevanja, določena z določbo zakona ali z aktom upravnega organa ali pa je zavrženje obvezno zaradi same narave predmeta, snovi ali dobrine ali zaradi dejstva, da so slednji navedeni na seznamu nevarnih odpadkov iz Priloge D k zakonski uredbi [22/97].

2. Točki (b) in (c) odstavka 1 se ne uporabljata za dobrine, snovi in predmete, ki so ostanki pri proizvodnji ali porabi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

a) ti so lahko, ali dejansko in stvarno so ponovno uporabljeni v istem proizvodnem krogu ali krogu porabe ali v podobnem ali drugačnem krogu, brez kakršnekoli predhodne obdelave in brez škodljivega vpliva za okolje;

b) ti so lahko, ali dejansko in stvarno so ponovno uporabljeni v istem proizvodnem krogu ali krogu porabe ali v podobnem ali drugačnem krogu, po predhodni obdelavi, brez potrebe po kateremkoli postopku predelave izmed postopkov, naštetih v Prilogi C k zakonski uredbi [22/97]."

Spor v glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

20 Niselli, zakoniti zastopnik družbe ILFER SpA, je bil obtožen kaznivega dejanja dejavnosti ravnanja z odpadki brez dovoljenja. Orožniki so zasegli polpriklopnik ILFER-ja SpA, ki je prevažal železne snovi brez obrazca za identifikacijo odpadkov, ki ga predvideva zakonska uredba 22/97. Poleg tega se je izkazalo, da polpriklopnik ni bil vpisan v nacionalni register podjetij, ki ravnajo z odpadki, kot to predvideva ista zakonska uredba.

21 Glede na tehnično poročilo, izdano v postopku, so zaseženi materiali izvirali iz uničenja strojev in vozil ali iz zbiranja predmetov, predvidenih za odpad. Njihova skupna značilnost je bila njihova železna sestava, bodisi čista bodisi v zlitini z

drugimi kovinami, in da so bili deloma pokriti s snovmi organske narave, kot so laki, maščobe ali vlakna. Izvirali so iz različnih tehnoloških krogov, iz katerih so bili izločeni, ker v njih niso bili več uporabni.

22 V zvezi z nadaljevanjem kazenskega postopka po začetku veljave uredbe-zakona 138/02, si Tribunale penale di Terni v bistvu zastavlja vprašanje o „izvirni razlagi" pojma odpadek iz člena 14 uredbe-zakona 138/02, ki bi lahko bila v nasprotju z Direktivo 75/442. V skladu s takšno razlago dejanja, ki se očitajo Niselliju, naj ne bi bila več kazniva dejanja, zaseženo staro železo je bilo namreč namenjeno za ponovno uporabo in naj ne bi moglo biti opredeljeno kot odpadek. V predpostavki, da bi bila ta razlaga nezdružljiva z Direktivo 75/442, bi se moral kazenski postopek nadaljevati na podlagi izrečene obtožbe.

23 Glede na to, da je Komisija začela proti Italijanski republiki postopek zaradi neizpolnitve obveznosti iz Direktive 75/442, je Tribunale penale di Terni prekinilo z odločanjem in Sodišču predložilo v predhodno odločanje naslednji vprašanji:

„1. Ali je možno da je pojem odpadka odvisen od pogoja, da se izrazi ‚zavrže', ‚namerava' in ‚mora zavreči', v Italiji preneseni s členom 6(1)(a) zakonske uredbe [22/97], razlagajo kot sledi:

a) ‚zavrže': vsako ravnanje, s katerim se snov, predmet ali dobrina neposredno ali posredno nameni za ali predloži v dejavnost odstranjevanja ali predelave, v skladu s Prilogama B in C k zakonski uredbi [22/97];

b) ‚namerava': želja nameniti snovi, predmete ali dobrina postopkom odstranjevanja in predelave, v skladu s Prilogama B in C k zakonski uredbi [22/97];

c) ‚mora zavreči': obveznost, da se predmet, snov ali dobrina predloži v postopke predelave ali odstranjevanja, določena z določbo zakona ali z aktom upravnega organa, ali pa je zavrženje obvezno zaradi same narave predmeta, snovi ali dobrine, ali zaradi dejstva, da so slednji navedeni na seznamu nevarnih odpadkov iz Priloge D k zakonski uredbi [22/97]?

2) Ali je možno, da se pojem odpadka ne uporablja za dobrine, snovi in predmete, ki so ostanki pri proizvodnji ali porabi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

a) če so le-ti lahko, ali dejansko in stvarno so ponovno uporabljeni v istem proizvodnem krogu ali krogu porabe ali v podobnem ali drugačnem krogu, brez kakršnekoli predhodne obdelave in brez škodljivega vpliva za okolje;

b) če so le-ti lahko, ali dejansko in stvarno so ponovno uporabljeni v istem proizvodnem krogu ali krogu porabe ali v podobnem ali drugačnem krogu, po predhodni obdelavi, brez potrebe po kateremkoli postopku predelave izmed postopkov, naštetih v Prilogi C k zakonski uredbi [22/97], ki velja v Italiji (s katerim je bilo preneseno besedilo Priloge II k Direktivi 91/156/EGS)"?

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

24 Italijanska vlada po eni strani trdi, da je razlaga prava Skupnosti, ki se zahteva od Sodišča, nekoristna, ker težave z razlago, ki jih navaja predložitveno sodišče, v italijanski sodni praksi ne obstajajo.

25 Italijanska vlada po drugi strani navaja, drugič, da so vprašanja za predhodno odločanje nedopustna, ker predložitveno sodišče Sodišču v resnici predlaga, naj se izreče o neizpolnitvi obveznosti, ki se očita Italijanski republiki v okviru postopka, ki ga je začela Komisija in je naveden v predložitvenem sklepu.

26 Ti dve navedbi je treba zavrniti. Samo nacionalni sodnik, ki odloča v sporu in mora prevzeti odgovornost za izdano sodno odločbo, lahko oceni, glede na posebnosti zadeve, o nujnosti predhodne odločbe za izdajo sodbe in o primernosti vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Posledično je Sodišče, če se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Skupnosti, načeloma dolžno odločati. Odločanje o vprašanju, ki ga je nacionalno sodišče predložilo v predhodno odločanje, je možno zavrniti samo v primeru, ko je očitno, da razlaga prava Skupnosti ali preizkus veljavnosti pravila Skupnosti, ki ju je zahtevalo to sodišče, nimata nikakršne zveze z obstojem ali s predmetom spora v glavni stvari, ko je problem hipotetične narave ali ko Sodišče ne razpolaga z dejanskimi in pravnimi elementi, potrebnimi za koristen odgovor na vprašanja, ki so mu bila postavljena (glej zlasti sodbo z dne 13. marca 2001, v zadevi PreussenElektra, C-379/98, Recueil, str. I-2099, točki 38 in 39).

27 Vendar pa v tem primeru temu ni tako. Iz spisa izhaja, po eni strani, da imajo vprašanja, predložena Sodišču, neposredno vez s predmetom nerešenega spora pred Tribunale penale di Terni. Po drugi strani postopek zaradi neizpolnitve obveznosti iz Direktive 75/442, ki ga je začela Komisija proti Italijanski republiki, ne povzroči brezpredmetnosti vprašanj za predhodno odločanje.

28 Komisija, ne da bi ugovarjala predložitvi Sodišču, je navedla v svojih pisnih stališčih, da se nacionalni sodnik za določitev ali poostritev kazenske odgovornosti Nisellija, ob predpostavki, da bi Sodišče ugotovilo neskladnost člena 14 uredbe-zakona 138/02 z Direktivo 75/442, ki bi izključila kazensko odgovornost toženca, ne bo mogel sklicevati na navedeno direktivo.

29 S tem v zvezi je treba spomniti, da direktiva sama po sebi ne more ustvariti obveznosti za posameznika in da se torej zoper njega nanjo ni možno sklicevati (glej zlasti sodbo z dne 14. septembra 2000 v zadevi Collino in Chiappero, C-343/98, Recueil, str. I-6659, točka 20). Direktiva sama in neodvisno od pravnega pravila države članice, ki je bilo sprejeto za njeno izvedbo, ne more učinkovati tako, da določi ali poostri kazensko odgovornost tistih, ki kršijo določbe te direktive (glej zlasti sodbi z dne 8. oktobra 1987 v zadevi Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, Recueil, str. 3969, točka 13, in z dne 26. septembra 1996, v zadevi Arcaro, C-168/95, Recueil, str. I-4705, točka 37).

30 V pričujočem primeru je jasno, da so dejstva, ki so povzročila začetek kazenskega postopka zoper Nisellija, v času, ko so obstajala, predstavljala kršitve, ki se kazensko preganjajo. V teh pogojih ni povoda, da bi se spraševali o posledicah, ki bi lahko izhajale iz načela zakonitosti kazni za uporabo Direktive 75/442 (v tem smislu glej sodbo z dne 25. junija 1997 v zadevi Tombesi in drugi, C-304/94, C-330/94, C-342/94 in C-224/95, Recueil, str. I-3561, točka 43).

31 Predlog za sprejetje predhodne odločbe je torej dopusten.

Temelj

Prvo vprašanje

32 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, če se izrazi „zavrže", „namerava zavreči" ali „mora zavreči", uporabljeni v členu 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442, nanašajo na primere, ko imetnik snovi ali predmeta slednjega neposredno ali posredno naslovi ali predloži v postopek odstranjevanja ali predelave, ki ga predvidevata Prilogi II A in II B k tej direktivi, nanj napotuje italijanska zakonodaja ali imetnik želi ali mora to narediti na podlagi zakona, akta javnih organov ali iz razloga same narave zadevne snovi ali predmeta ali zaradi njunih omemb na seznamu nevarnih odpadkov.

33 Področje uporabe pojma odpadek je odvisno od pomena glagola „zavreči". Slednjega je treba razlagati v skladu s ciljem Direktive 75/442, ki je v skladu z njeno tretjo uvodno izjavo varstvo zdravja ljudi in okolja pred škodljivimi vplivi, ki jih povzročajo zbiranje, prevoz, obdelava, skladiščenje in odlaganje odpadkov, kot tudi v smislu člena 174(2) ES, ki pravi, da je cilj okoljske politike Skupnosti doseči visoko raven varstva in da okoljska politika temelji zlasti na previdnostnem načelu in na načelih, da je treba delovati preventivno (glej zlasti sodbo z dne 18. aprila 2002 v zadevi Palin Granit in Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Recueil, str. I-3533, v nadaljevanju: sodba Palin Granit, glej točki 22 in 23).

34 Vendar Direktiva 75/442 ni predlagala nobenega določnega merila, ki bi razkrilo željo imetnika, da zavrže dano snov ali predmet. V odsotnosti določb Skupnosti lahko države članice, če s tem ne ogrožajo učinkovitosti prava Skupnosti, svobodno izberejo način dokazovanja različnih elementov iz direktiv, ki jih prenašajo (glej zlasti sodbo z dne 15. junija 2000 v zadevi ARCO Chemie Nederland in drugi, C-418/97 in C-419/97, Recueil, str. I-4475, točka 41).

35 V skladu z razlago pojma odpadek, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, je namenitev snovi ali predmeta za postopke odstranjevanja ali predelave razčlenjena kot izraz dejanja, namena ali obveznosti „zavreči" v smislu člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442.

36 S tem, da je dejavnost zavreči snov ali predmet določena že s samo izvedbo postopka odstranjevanja ali predelave, navedenega v Prilogah II A in II B k Direktivi 75/442, ta razlaga povzroči, da je opredelitev odpadka odvisna od postopka, ki je sam po sebi opredeljen kot odstranjevanje ali predelava samo, če se nanaša na odpadek. Posledično ta razlaga ne prinaša nobene točne navedbe o pojmu odpadek.

37 Glede tega je treba opomniti, da okoliščina, da se snov predloži v postopek, naveden v Prilogah II A ali II B k Direktivi 75/442, ne dopušča sklepa, da se je ta snov zavrgla in da se pojmuje kot odpadek (zgoraj navedena sodba Palin Granit, točka 27). Če bi se zadevna razlaga uporabljala v smislu, da se mora vsaka snov ali vsak predmet, ki je predmet enega izmed tipov postopkov, navedenih v Prilogah II A in II B k Direktivi

75/442, opredeliti kot odpadek, bi se kot odpadek opredelile tudi snovi ali predmeti, ki v smislu navedene direktive to niso. Na primer v skladu s to razlago bi bilo kurilno olje, ki se uporablja kot gorivo, vedno odpadek, ker bi bilo v trenutku zgorevanja predloženo v postopek, ki se nanaša na skupino R1 Priloge II B k Direktivi 75/442.

38 Če bi se razlaga, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, uporabljala v smislu, da snov ali predmet, ki se zavrže drugače kot na načine, navedene v Prilogah II A in II B k Direktivi 75/442, ni odpadek, bi ta razlaga zožila pojem odpadka iz člena 1(a), pododstavek 1, navedene direktive. Torej snov ali predmet, katerega odstranjevanje ali predelava ni obvezna in ki ga imetnik zavrže preprosto s tem, da ga pusti, ne da bi ga predložil v tak postopek, ne bi bil opredeljen kot odpadek, medtem ko bi v smislu Direktive 75/442 šlo za odpadek.

39 Dejstvo, da puščanja odpadka ni mogoče upoštevati kot načina odstranjevanja tega odpadka, izhaja zlasti iz člena 4, pododstavek 2, Direktive 75/442, v skladu s katerim „[d]ržave članice sprejmejo [...] potrebne ukrepe, da prepovejo puščanje, odmetavanje ali nenadzorovano odstranjevanje odpadkov". Ta določba puščanje dobro razlikuje od odstranjevanja. Iz tega izhaja, da sta puščanje in odstranjevanje predmeta ali snovi dva načina med drugimi obstoječimi načini za njuno zavrženje v smislu člena 1, pododstavek 1(a), Direktive 75/442.

40 Torej je na prvo vprašanje treba odgovoriti, da definicije odpadka iz člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442 ni možno razlagati tako, kot da se nanaša na snovi

in predmete, namenjene za ali predložene v postopke odstranjevanja ali predelave, navedene v Prilogah II A in II B k navedeni direktivi ali na enakovrednih seznamih ali katerih imetnik jih želi ali jih mora nameniti tem postopkom.

Drugo vprašanje

41 Z drugim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, če se lahko iz pojma odpadek v smislu člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442 izključijo ostanki pri proizvodnji ali porabi, kadar so le-ti lahko, ali so ponovno uporabljeni v istem proizvodnem krogu ali krogu porabe ali v podobnem krogu, brez kakršnekoli predhodne obdelave in brez škodljivega vpliva na okolje, ali po predhodni obdelavi, brez potrebe po kateremkoli postopku predelave izmed postopkov, naštetih v Prilogi C k zakonski uredbi 22/97, ki je v notranje pravo prenesel besedilo Priloge II B k Direktivi 75/442.

42 Kot poudarja italijanska vlada, je namen razlage, ki je predmet drugega vprašanja, izključiti iz pojma odpadka pod določenimi pogoji ostanke pri proizvodnji ali porabi, ki se lahko ponovno uporabijo.

43 Sodišče je presodilo, da okoliščina, da je uporabljena snov ostanek pri proizvodnji, načeloma kaže na obstoj dejavnosti, nedejavnosti ali obveznosti njenega zavrženja v smislu člena 1(a) Direktive 75/442 (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi ARCO Chemie Nederland in drugi, točka 84). Enaka je presoja v zvezi z ostanki pri porabi.

44 Vendar se lahko dopusti analiza, v skladu s katero dobrina, material ali surovina, ki pride iz procesa proizvodnje ali pridobivanja, katerega bistveni namen ni proizvodnja le-te, lahko ne predstavlja ostanka, ampak stranski proizvod, katerega podjetje ne želi „zavreči", v smislu člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442, ampak ga namerava gospodarsko izkoriščati ali tržiti pod za podjetje ugodnimi pogoji v naknadnem procesu brez predhodnega procesa preoblikovanja. Takšna analiza ni v nasprotju s cilji Direktive 75/442, saj ni nobene utemeljitve za to, da bi bili dobrine, materiali ali surovine, ki imajo gospodarsko vrednost proizvodov, neodvisno od kakršnegakoli preoblikovanja, in ki so podvrženi zakonodaji, ki se uporablja za te proizvode, podrejeni določbam te direktive, namen katerih je predvideti odstranjevanje ali predelavo odpadkov (glej zgoraj navedeno sodbo Palin Granit, točki 34 in 35).

45 Vendar glede na obveznost široke razlage pojma odpadka z namenom, omejiti neprijetnosti ali škodljive vplive, ki so neločljivo povezani z njegovo naravo, mora biti sklicevanje na to dokazovanje v zvezi s stranskimi proizvodi omejeno na situacije, v katerih ponovna uporaba dobrine, materiala ali surovine ni samo možna, ampak gotova, brez predhodnega preoblikovanja in v toku proizvodnega procesa (zgoraj navedena sodba Palin Granit, točka 36).

46 Razen merila, izhajajočega ali ne iz lastnosti ostanka pri proizvodnji snovi, stopnja verjetnosti ponovne uporabe te snovi, brez predhodnega procesa preoblikovanja, predstavlja torej drugo primerno merilo za oceno, ali snov je ali ni odpadek v smislu Direktive 75/442. Če obstaja poleg enostavne možnosti ponovne uporabe snovi za imetnika snovi še gospodarska korist, da to stori, je verjetnost takšne ponovne uporabe velika. Ob takšni predpostavki se zadevna snov ne more več pojmovati kot breme, ki bi ga imetnik želel „zavreči", ampak kot pravi proizvod (zgoraj navedena sodba Palin Granit, točka 37).

47 Iz zgoraj navedenega sledi, da je glede na cilje Direktive 75/442 dobrino, materiale ali surovino, ki je rezultat procesa proizvodnje ali pridobivanja, katerega bistveni namen ni proizvodnja le-te, dopustno opredeliti ne kot ostanek, ampak kot stranski proizvod, ki ga njegov imetnik ne želi „zavreči" v smislu člena 1(a), pododstavek 1, te direktive, pod pogojem, da je njegova ponovna uporaba gotova, brez predhodnega preoblikovanja in v toku proizvodnega procesa (glej sodbo z dne 11. septembra 2003 v zadevi AvestaPolarit Chrome, C-114/01, Recueil, str. I-8725).

48 Nazadnje navedena analiza pa ni sprejemljiva v zvezi z ostanki pri porabi, katerih ni možno pojmovati kot „stranske proizvode" procesa proizvodnje ali pridelovanja, ki se lahko ponovno uporabijo v toku proizvodnega procesa.

49 Prav tako ni možno sprejeti podobne analize glede takšnih ostankov, ki naj se jih ne bi opredelilo kot rabljene dobrine, ponovno uporabljene, na gotov in primerljiv način, brez predhodnega preoblikovanja.

50 V skladu z razlago, ki izhaja iz take določbe, kot je člen 14 uredbe-zakona 138/02, bi za to, da se ostanek pri proizvodnji ali porabi ne opredeli kot odpadek, zadostovalo, da se ostanek ponovno uporabi ali da se lahko ponovno uporabi v celotnem proizvodnem krogu ali krogu porabe, brez predhodne obdelave in brez škodljivih vplivov na okolje ali pa po predhodni obdelavi, vendar brez potrebe po postopku predelave v smislu Priloge II B k Direktivi 75/442.

51 Očitno vodi takšna razlaga k temu, da se ostanki pri proizvodnji ali porabi, kljub temu, da odgovarjajo definiciji iz člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442, ne opredelijo kot odpadek.

52 Glede tega materiali, kot so ti, ki so predmet postopka v glavni stvari, niso ponovno uporabljeni na gotov način in brez predhodnega preoblikovanja v toku istega procesa proizvodnje ali uporabe, temveč so ti materiali snovi ali predmeti, ki jih je njihov imetnik zavrgel. V skladu s pojasnili Nisellija so bili sporni materiali zatem razvrščeni in eventualno predloženi v določene obdelave ter so drugotna surovina v železarski industriji. V takšnem kontekstu jih je treba, vse dokler niso bili dejansko reciklirani v železarske proizvode, oziroma dokler niso končni proizvodi procesa preoblikovanja, kateremu so namenjeni, opredeliti kot odpadke. V predhodnih stopnjah jih ni mogoče pojmovati kot reciklirane, ker navedeni proces preoblikovanja ni končan. Nasprotno, s pridržkom primera, ko bi bili pridobljeni proizvodi opuščeni, naj trenutek, ko zadevni materiali ne bi bili več opredeljeni kot odpadek, ne bi bil določen na industrijski ali gospodarski stopnji, potem ko so bili preoblikovani v železarske proizvode, od tega trenutka naprej se jih namreč skoraj ne da razločevati od drugih železarskih proizvodov, ki izhajajo iz primarnih surovin (za posebni primer odpadkov reciklirane embalaže glej sodbo z dne 19. junija 2003 v zadevi Mayer Parry Recycling, C-444/00, Recueil, str. I-6163, točke od 61 do 75).

53 Na drugo vprašanje je treba torej odgovoriti, da se pojma odpadka v smislu člena 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442 ne sme razlagati tako, kot da izključuje vse ostanke pri proizvodnji ali porabi, ki so lahko, ali so ponovno uporabljeni v proizvodnem krogu ali krogu porabe, brez predhodne obdelave in brez škodljivih vplivov za okolje ali pa po predhodni obdelavi, vendar brez potrebnega postopka predelave v smislu Priloge II B k tej direktivi.

Stroški

54 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, le-to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški navedenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Definicije odpadka iz člena 1(a), pododstavek 1, Direktive Sveta 75/442/EGS z dne 15. julija 1975 o odpadkih, spremenjene z Direktivo Sveta 91/156/EGS z dne 18. marca 1991 in z Odločbo Komisije 96/350/ES z dne 24. maja 1996, ni možno razlagati tako, kot da se nanaša na snovi in predmete, namenjene za ali predložene v postopke odstranjevanja ali predelave, ki so navedeni v Prilogah II A in II B k navedeni direktivi ali na enakovrednih seznamih ali ima imetnik teh snovi in predmetov željo ali je zavezan, da jih nameni tem postopkom.**

2. **Pojem odpadka v smislu člen 1(a), pododstavek 1, Direktive 75/442, spremenjene z Direktivo Sveta 91/156/EGS z dne 18. marca 1991 in z Odločbo Komisije 96/350/ES z dne 24. maja 1996, se ne sme razlagati tako, kot da izključuje vse ostanke pri proizvodnji ali porabi, ki so lahko ali so ponovno uporabljeni v proizvodnem krogu ali krogu porabe, brez predhodne obdelave in brez škodljivih vplivov za okolje ali pa po predhodni obdelavi, vendar brez potrebnega postopka predelave v smislu Priloge II B k tej direktivi.**

Podpisi